YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

18 päivänä huhtikuuta 2002 *

Yhdistetyissä asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 ja C-22/01,

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään R. Silva de Lapuerta, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään J. Carbery ja G.-L. Ramos Ruano, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

jota tukee

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään T. van Rijn ja J. Guerra Fernández, ja sittemmin T. van Rijn, avustajanaan abogado J. Guerra Fernández, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii

— asiassa C-61/96 tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1996 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3074/95 (EYVL L 330, s. 1) liitteessä olevan sardellia koskevan kohdan kumoamista

— asiassa C-132/97 eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1997 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 390/97 (EYVL 1997, L 66, s. 1) liitteessä I olevan sardellia koskevan kohdan kumoamista

— asiassa C-45/98 tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1998 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/98 (EYVL 1998, L 12, s. 1) liitteessä I olevan sardellia koskevan kohdan kumoamista

— asiassa C-27/99 tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1999 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 18 päivänä joulukuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 48/1999 (EYVL 1999, L 13, s. 1) liitteessä I olevan sardellia koskevan kohdan kumoamista

— asiassa C-81/00 yhteisön vesialueilla ja yhteisön aluksiin sellaisilla muilla vesialueilla, joilla sovelletaan saalisrajoituksia, sovellettavien eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuuksien ja niihin liittyvien edellytysten vahvistamisesta vuodeksi 2000 ja asetuksen (EY) N:o 66/98 muuttamisesta 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2742/1999 (EYVL L 341, s. 1) liitteessä I D olevan sardellia koskevan kohdan kumoamista siltä osin kuin kysymys on kannan "sardelli, alueet IX, X, CECAF 34.1.1" alaviitteestä 2

— asiassa C-22/01 yhteisön vesialueilla ja yhteisön aluksiin sellaisilla muilla vesialueilla, joilla sovelletaan saalisrajoituksia, sovellettavien eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuuksien ja niihin liittyvien edellytysten vahvistamisesta vuodeksi 2001 15 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2848/2000 (EYVL L 334, s. 1) liitteessä I D olevan sardellia koskevan kohdan kumoamista siltä osin kuin kysymys on kannan "sardelli, alueet IX, X, CECAF 34.1.1" (yhteisön vedet) alaviitteestä 2,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, F. Macken ja N. Colneric (esittelevä tuomari) sekä tuomarit D. A. O. Edward, M. Wathelet, R. Schintgen, V. Skouris ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: S. Alber,

kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 25.9.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.11.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Espanjan kuningaskunta on nostanut EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan ensimmäisen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan ensimmäinen

kohta) nojalla useita kanteita, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 6.3.1996 asiassa C-61/96, 27.3.1997 asiassa C-132/97, 24.2.1998 asiassa C-45/98, 5.2.1999 asiassa C-27/99, 7.3.2000 asiassa C-81/00 ja 18.1.2001 asiassa C-22/01 ja joissa se vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— asiassa C-61/96 kumoaa tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1996 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3074/95 (EYVL L 330, s. 1) liitteessä olevan sardellia koskevan kohdan

— asiassa C-132/97 kumoaa eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1997 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 390/97 (EYVL 1997, L 66, s. 1) liitteessä I olevan sardellia koskevan kohdan

— asiassa C-45/98 kumoaa tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1998 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/98 (EYVL 1998, L 12, s. 1) liitteessä I olevan sardellia koskevan kohdan

— asiassa C-27/99 kumoaa tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1999 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 18 päivänä joulukuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 48/1999 (EYVL 1999, L 13, s. 1) liitteessä I olevan sardellia koskevan kohdan

— asiassa C-81/00 kumoaa yhteisön vesialueilla ja yhteisön aluksiin sellaisilla muilla vesialueilla, joilla sovelletaan saalisrajoituksia, sovellettavien eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuuksien ja niihin liittyvien edellytysten vahvistamisesta vuodeksi 2000 ja asetuksen (EY) N:o 66/98 muuttamisesta 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2742/1999 (EYVL L 341, s. 1) liitteessä I D olevan sardellia koskevan kohdan siltä osin kuin kysymys on kannan "sardelli, alueet IX, X, CECAF 34.1.1" alaviitteestä 2

— asiassa C-22/01 kumoaa yhteisön vesialueilla ja yhteisön aluksiin sellaisilla muilla vesialueilla, joilla sovelletaan saalisrajoituksia, sovellettavien eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuuksien ja niihin liittyvien edellytysten vahvistamisesta vuodeksi 2001 15 päivänä joulukuuta 2000 annetussa neuvoston asetuksen N:o 2848/2000 (EYVL L 334, s. 1) liitteessä I D olevan sardellia koskevan kohdan siltä osin kuin kysymys on kannan "sardelli, alueet IX, X, CECAF 34.1.1" (yhteisön vedet) alaviitteestä 2.

2 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 12.9.1996, 15.9.1997, 13.7.1998, 10.6.1999 ja 6.7.2000 antamillaan määräyksillä Euroopan yhteisöjen komission väliintulijaksi tukemaan Euroopan unionin neuvoston vaatimuksia asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99 ja C-81/00.

3 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti määräsi 2.5.1996, 12.5.1997, 16.3.1998 ja 8.3.1999 tekemillään päätöksillä asian käsittelyn lykkäämisestä asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 odotettaessa yhteisöjen tuomioistuimen päätöstä asiassa C-179/95. Yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomionsa asiassa Espanja vastaan neuvosto 5.10.1999 (asia C-179/95, Kok. 1999, s. I-6475). Espanjan kuningaskuntaa kehotettiin 7.10.1999 päivätyllä kirjeellä ilmoittamaan, aikoiko se pysyä kanteissaan, kun mainittu tuomio otetaan huomioon, ja

se vastasi yhteisöjen tuomioistuimeen 21.10.1999 saapuneella kirjeellään pysyvänsä kanteissaan.

4 Asiat C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 13.12.1999 antamalla määräyksellä. Yhdistetyt asiat C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 sekä asia C-81/00 ja asia C-22/01 yhdistettiin suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 26.1. ja 25.6.2001 antamilla määräyksillä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Suurimmat sallitut saaliit

5 Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimusten mukautuksista tehdyn asiakirjan (EYVL 1985, L 302, s. 23; jäljempänä liittymisasiakirja) 161 artiklan 1 kohdan f alakohdassa Espanjan kuningaskunnalle on myönnetty sardellin osalta 90 prosenttia suurimmasta sallitusta saaliista (jäljempänä TAC) kansainvälisen merentutkimusneuvoston (jäljempänä ICES) alueella VIII, ja Ranskan tasavallalle on myönnetty 10 prosenttia. Kunkin jäsenvaltion kalastustoiminnan suhteellista vakautta kunkin kyseessä olevan kannan osalta koskevan periaatteen mukaisesti (jäljempänä suhteellisen vakauden periaate), sellaisena kuin se on yhteisön kalavarojen säilyttämis- ja hoitojärjestelmän perustamisesta 25 päivänä tammikuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 170/83 (EYVL L 24, s. 1) 4 artiklan 1 kohdassa, joka on pääasiallisesti toistettu yhteisön kalastus- ja vesiviljelyjärjestelmän perustamisesta 20 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY)

N:o 3760/92 (EYVL L 389, s. 1) 8 artiklan 4 kohdassa, ICES-alueille IX ja X vahvistettu sardellin TAC ja Itäisen Keski-Atlantin kalastuskomitean (jäljempänä CECAF) alue 34.1.1 oli jaettu Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan välillä niin, että siitä kuului Espanjan kuningaskunnalle noin 48 prosenttia ja Portugalin tasavallalle noin 52 prosenttia.

6 Asetus N:o 3760/92 on annettu EY:n perustamissopimuksen 43 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 37 artikla) nojalla. Asetuksen 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jollei toisin säädetä, kalavarojen järkiperäisen ja vastuullisen sekä kestävällä pohjalla tapahtuvan hyväksikäytön varmistamiseksi neuvosto toteuttaa perustamissopimuksen 43 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti yhteisön toimenpiteet, joilla vahvistetaan vyöhykkeille pääsyn ja kalavarojen saatavuuden sekä kalastustoiminnan harjoittamisen edellytykset. Kyseiset toimenpiteet suunnitellaan käytettävissä olevien biologisten, sosiaalisten ja taloudellisten sekä teknisten tutkimusten sekä erityisesti 16 artiklan mukaisesti perustetun komitean laatimien kertomusten perusteella.

2. Kyseisiin määräyksiin voi erityisesti sisältyä kutakin kalastusta tai kalastusryhmää koskevia toimenpiteitä, joilla pyritään:

— —

b) rajoittamaan kalastuksen määrää;

c) vahvistamaan pyynnin määrälliset rajat;

— — .”

7 Asetuksen N:o 3760/92 8 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kalastuksen määrää voidaan 4 artiklan mukaisesti säädellä rajoittamalla sallittua pyyntimäärää ja tarvittaessa pyyntiponnistusta kyseessä olevana ajanjaksona.

8 Saman asetuksen 8 artiklan 4 kohdan i ja ii alakohdan mukaan neuvosto määrittelee määräenemmistöllä, komission ehdotuksesta tapauskohtaisesti TACin ja/tai suurimman sallitun pyyntiponnistuksen kullekin kalastukselle tai kalastusryhmälle, tarvittaessa useaksi vuodeksi kerrallaan ja jakaa pyyntimahdollisuudet jäsenvaltioiden kesken siten, että voidaan turvata kunkin jäsenvaltion kalastustoiminnan suhteellinen vakaus kunkin kyseessä olevan kannan osalta; jollei osuuksien kokonaistasapainon noudattaminen muuta edellytä, voidaan niiden jäsenvaltioiden pyynnöstä, joita asia suoranaisesti koskee, kuitenkin ottaa huomioon pienoiskiintiöt ja säännölliset kiintiöiden vaihdot, jotka ovat olleet käytössä vuodesta 1983.

9 Juuri asetuksen N:o 3760/92 8 artiklan 4 kohdan perusteella asetuksissa N:o 3074/95, N:o 390/97, N:o 45/98, N:o 48/1999, N:o 2742/1999 ja N:o 2848/2000 vahvistettiin tiettyjen kalakantojen TACit vuosille 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 ja 2001.

10 Kussakin asetuksessa vahvistetaan ICES-alueelle VIII sardellille 33 000 tonnin TAC siten, että 29 700 tonnia kuuluu Espanjan kuningaskunnalle ja 3 300 tonnia Ranskan tasavallalle erottelematta paikkoja, joissa pyynti tapahtuu. On huomattava, että vaikka asetuksen N:o 2742/1999 alkuperäisessä versiossa vahvistettiin 16 000 tonnin TAC siten, että 14 400 tonnia kuului Espanjan kuningaskunnalle ja 1 600 tonnia Ranskan tasavallalle, tässä asetuksessa, sellaisena kuin se on muutettuna 16.6.2000 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1446/2000 (EYVL L 163, s. 3), vahvistettiin myös 33 000 tonnin TAC.

11 Asetuksen N:o 3074/95 liitteessä olevassa 13. otsakkeessa, asetuksen N:o 390/97 liitteessä I olevassa 14. otsakkeessa ja asetuksen N:o 45/98 liitteessä I olevassa 15. otsakkeessa vahvistettiin ICES-alueille IX, X ja CECAF 34.1.1 vuosiksi 1996—1998 sardellille 12 000 tonnin TAC siten, että Espanjan kuningaskunnalle kuului 5 740 tonnia ja Portugalin tasavallalle 6 260 tonnia. Asetuksen N:o 48/1999 liitteen I 15. otsakkeessa vahvistettiin vuodeksi 1999 sardellille 13 000 tonnin TAC siten, että Espanjan kuningaskunnalle kuului 6 220 tonnia ja Portugalin tasavallalle 6 780 tonnia. Asetuksen N:o 2742/1999 liitteen I D yhdeksännessä otsakkeessa ja asetuksen N:o 2848/2000 liitteen I D yhdeksännessä otsakkeessa vahvistettiin kummassakin sardellille 10 000 tonnin TAC siten, että 4 780 tonnia kuului Espanjan kuningaskunnalle ja 5 220 tonnia Portugalin tasavallalle.

12 Oli täsmennetty, että Espanjan kuningaskunnalle ja Portugalin tasavallalle ICES-alueille IX, × ja CECAF 34.1.1 vahvistettuja sardellikiintiöitä saatiin kalastaa vain kysymyksessä olevan jäsenvaltion suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesialueilla tai kyseisen alueen kansainvälisillä vesialueilla, jollei kiintiöiden vaihtamista koskevista säännöksistä eli asetusten N:o 3074/95, N:o 390/97, N:o 45/98 ja N:o 48/1999 edellisessä kohdassa mainittujen säännösten alaviitteestä 3 sekä asetusten N:o 2742/1999 ja N:o 2848/2000 edellisessä kohdassa mainittujen säännösten alaviitteestä 2 muuta johdu.

Kiintiöiden vaihtaminen

13 Asetuksen N:o 3760/92 9 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vaihtaa keskenään kaikki niille myönnetyt kalastusoikeudet tai osan niistä ilmoitettuaan asiasta komissiolle.

14 Tiettyjä yhteisön kalastusalueita ja kalakantoja koskevasta pyyntiponnistusten hallinnosta 27 päivänä maaliskuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 685/95 (EYVL L 71, s. 5), joka annettiin perustamissopimuksen 43 artiklan nojalla, 11 artiklan 1 kohdan mukaan asianomaisten jäsenvaltioiden on vaihdettava niille jaetut kalastusmahdollisuudet liitteessä IV olevassa 1 kohdassa määrätyin edellytyksin.

15 Kyseisessä liitteessä olevan 1 kohdan 1.1 alakohdassa todetaan seuraavaa:

"Ranskan ja Portugalin väliset vaihdot ovat hiljaisella sopimuksella uudistettavissa kaudella 1995—2002, jollei muuta johdu kunkin jäsenvaltion mahdollisuuksista tarkistaa näitä edellytyksiä vuosittain tapahtuvan TACien ja kiintiöiden vahvistamisen yhteydessä, ja seuraavin ehdoin:

Vaihdot koskevat seuraavia TACeja:

i) Yhteinen anjoviksen TAC, joka on vahvistettu ICES-alueille VIII ja IX, 80 prosenttia Portugalin kalastusmahdollisuuksista siirtyy vuosittain Ranskalle; määrät on kalastettava yksinomaan Ranskan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilta vesiltä;

— — ".

16 Asetuksen N:o 3074/95 liitteessä olevan 13. otsakkeen, asetuksen N:o 390/97 liitteessä I olevan 14. otsakkeen ja asetusten N:o 45/98 ja N:o 48/1999 liitteissä I olevan 15. otsakkeen alaviitteessä 3 täsmennetään, että poikkeuksena säännöstä, jonka mukaan ICES-alueille IX, × ja CECAF 34.1.1 vahvistettuja sardellikiintiöitä voidaan kalastaa vain kysymyksessä olevan jäsenvaltion suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesialueilla tai kyseisen alueen kansainvälisillä vesialueilla, Portugalin tasavallan kiintiöstä "enintään 5 008 tonnia voidaan kalastaa ICES-alueella VIII Ranskan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesialueilla".

17 Asetuksen N:o 2742/1999 liitteen I D yhdeksännen otsakkeen alaviitteessä 2 täsmennetään myös, että Portugalin tasavallan kiintiöstä "enintään 3 000 tonnia voidaan kalastaa ICES-alueella VIII Ranskan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilta vesiltä".

18 Asetuksen N:o 2848/2000 liitteen I D yhdeksännen otsakkeen alaviitteessä 2 täsmennetään, että Portugalin tasavallan kiintiöstä "enintään 80 prosenttia voidaan kalastaa ICES-alueella VIII Ranskan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilta vesiltä", mikä tarkoittaa 4 176 tonnia.

19 Espanjan kuningaskunnan asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 nostamien kanteiden perustelujen perusteella kanteilla pyritään asetuksen N:o 3074/95 liitteen 13. otsakkeen, asetuksen N:o 390/97 liitteen I 14. otsakkeen ja asetusten N:o 45/98 ja N:o 48/1999 liitteen I 15. otsakkeen alaviitteen 3 kumoamiseen. Asioissa C-81/00 ja C-22/01 nostetuilla kanteilla pyritään asetuksen N:o 2742/1999 ja asetuksen N:o 2848/2000 liitteen I D yhdeksännen otsakkeen alaviitteen 2 kumoamiseen. Näistä alaviitteistä käytetään jäljempänä yleistä nimitystä riidanalaiset säännökset.

Tutkittavaksi ottaminen

20 Neuvosto katsoo, että Espanjan kuningaskunnan asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 nostamat kanteet on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että nämä kanteet ja asiassa C-179/95 nostettu kanne, joka hylättiin edellä mainitulla tuomiolla Espanja vastaan neuvosto, koskevat samoja asianosaisia, niiden tavoitteet ovat samat ja niissä esitetään samat kanneperusteet. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin työjärjestyksen 82 a artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla antamat määräykset, joilla lykättiin käsittelyä asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 siihen asti, kunnes asiassa C-179/95 oli annettu tuomio, vahvistavat tätä käsitystä. Neuvosto katsoi istunnossa myös, että Espanjan kuningaskunnan asioissa C-81/00 ja C-22/01 nostamat kanteet on jätettävä tutkimatta samasta syystä.

21 Komissio katsoo, että ainoa säädös, jolla on sitovia oikeusvaikutuksia Ranskan tasavallan ja Portugalin tasavallan väliseen kiintiöiden vaihtoon, on asetus N:o 685/95, jossa säädetään ICES-alueiden VIII ja IX sardellikantojen yhteisestä hallinnoinnista ja näiden kahden jäsenvaltion välisen kiintiöiden vaihtoa koskevan sopimuksen menettelysäännöistä, laajuudesta ja kestosta. Sitä seuraavissa asetuksissa ainoastaan vahvistetaan vuosittaiset TACit ja kiintiöt yhteisen hallinnoinnin ja kiintiöiden vaihdon mukaisesti yhteisön lainsäätäjän asetuksessa N:o 685/95 säätämin tavoin. Kysymys on vain vahvistavista päätöksistä, jotka yhteisöjen oikeuskäytännön mukaan eivät voi olla kanteen kohteena, kun kanteen nostamisen määräaika alkuperäisen säädöksen osalta on kulunut tai kun viimeksi mainitun laillisuus on jo todettu.

22 Komissio katsoo, että koska ainoa säädös, joka voi olla kumoamiskanteen kohteena, on asetus N:o 685/95, ja koska yhteisöjen tuomioistuin ei ole edellä

mainitussa asiassa Espanja vastaan komissio antamassaan tuomiossa hyväksynyt kanneperusteita, joiden mukaan tämä asetus olisi lainvastainen, Espanjan kuningaskunnan kanteet on jätettävä tutkimatta.

23 Neuvoston esittämän oikeudenkäyntiväitteen osalta on muistettava, että perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla nostetun kumoamiskanteen osalta kanteen tutkittavaksi ottamista on arvioitava ottamalla huomioon tilanne, joka vallitsi silloin kun kannekirjelmä jätettiin (ks. asia 50/84, Bensider ym. v. komissio, tuomio 27.11.1984, Kok. 1984, s. 3991, 8 kohta). Koska kanteet asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 on nostettu ennen kuin edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan neuvosto annettiin tuomio, niitä ei ole jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että ne vaikuttaisivat tämän tuomion oikeusvoimaan.

24 Asioissa C-81/00 ja C-22/01 nostettujen kanteiden osalta on todettava, että kun kysymys on perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla nostetusta kanteesta, säädös, jonka kumoamista vaaditaan, on olennainen osatekijä, jonka perusteella kanteen kohde voidaan luonnehtia. Asioissa C-81/00 ja C-22/01 nostetuilla kanteilla vaaditaan eri asetusten kumoamista kuin niiden asetusten, joiden laillisuus tutkittiin edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan neuvosto annetussa tuomiossa. Tältä osin on merkityksetöntä, että tonnimäärä, johon TAC on vahvistettu, pysyy samana vuodesta toiseen, koska asetuksen N:o 3760/92 4 artiklan sanamuodon mukaan TAC vahvistetaan vuosittain uudelleen käytettävissä olevien tieteellisten tutkimusten ja erityisesti tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean laatiman mietinnön perusteella. Väite, jonka mukaan kanteiden kohde on sama, on siis hylättävä.

25 Neuvoston esittämä oikeudenkäyntiväite ei näin ollen ole perusteltu.

26 Komission esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä on todettava, että riidanalaisilla säännöksillä toteutetaan asetuksen N:o 685/95 liitteessä IV olevan 1 kohdan 1.1. alakohta. Vaikka tässä liitteessä säädetäänkin vaihtojen uudistamisesta vuosien 1995 ja 2002 väliseksi ajanjaksoksi, vahvistetaan asetuksissa, joihin riidanalaiset säännökset sisältyvät, uudelleen kullekin vuodelle ICES-alueilla VIII ja IX sovellettavat TACit ja sardellikiintiöt. Näin ollen puuttumatta siihen, sovelletaanko yhteisöjen tuomioistuimen vahvistavia päätöksiä koskevaa oikeuskäytäntöä myös asetuksiin, asetuksia N:o 3074/95, N:o 390/97, N:o 45/98, N:o 48/1999, N:o 2742/1999 ja N:o 2848/2000 ei ole missään tapauksessa pidettävä vahvistavina päätöksinä.

27 Edellä esitetyistä syistä kaikki Espanjan kuningaskunnan kanteet on otettava tutkittaviksi.

Pääasia

28 Espanjan hallitus on asioissa C-61/96, C-132/97, C-45/98 ja C-27/99 esittänyt useita perusteita kanteidensa tueksi. Edellä mainitun asiassa Espanja vastaan neuvosto annetun tuomion jälkeen tämä hallitus luopui nimenomaisesti kaikista kanneperusteista lukuun ottamatta suhteellisen vakauden periaatetta koskevaa kanneperustetta, joka koskee asetuksen N:o 3760/92 rikkomista. Asioissa C-81/00 ja C-22/01 Espanjan hallitus sitä vastoin vetoaa tämän ensimmäisen kanneperusteen lisäksi toiseen perusteeseen, jonka mukaan velvollisuutta taata luonnonvarojen järkiperäinen ja vastuullinen hyväksikäyttö ei ole noudatettu, joten asetusta N:o 3760/92 on rikottu.

Suhteellisen vakauden periaatteen loukkaamista koskeva kanneperuste

Asianosaisten ja väliintulijan väitteet ja niiden perustelut

29 Espanjan hallitus muistuttaa, että yksi asetuksella N:o 3760/92 säädetyistä mekanismeista kalavarojen säilyttämisen takaamiseksi muodostuu uhanalaisten lajien pyynnin rajoittamisesta ja sallittujen pyyntimäärien jakamisesta jäsenvaltioiden välillä ottaen huomioon suhteellisen vakauden periaatteen.

30 Kunkin jäsenvaltion kalastustoiminnan suhteellinen vakaus on turvattava kunkin kyseessä olevan kannan osalta eli tietyllä maantieteellisellä alueella tavattavien tiettyyn lajiin kuuluvien kalojen osalta. Näin ollen suhteellisen vakauden periaate takaa, että Espanjan kuningaskunta säilyttää 90 prosenttiaan ICES-alueen VIII sardellikannassa.

31 Toiseksi Espanjan hallitus väittää, että riidanalaiset säännökset antaessaan neuvosto on nostanut TACia ja jakanut ICES-alueen VIII sardellikiintiön uudelleen ottamatta huomioon suhteellisen vakauden periaatetta. Uusi sardellikiintiö, joka oli 5 008 tonnia vuosille 1996—1999, 3 000 tonnia vuodelle 2000 ja 4 176 tonnia vuodelle 2001, myönnettiin ICES-alueelle VIII sellaiselle jäsenvaltiolle, Portugalin tasavallalle, jolla ei koskaan ollut ollut siellä kiintiöitä, ja näin rikottiin velvollisuutta pitää voimassa prosenttiosuudet, jotka oli vahvistettu niille kahdelle jäsenvaltiolle, Espanjan kuningaskunnalle ja Ranskan tasavallalle, joiden välillä tämä kalakanta oli jaettu.

32 Jos neuvosto sitä vastoin olisi lisännyt ICES-alueen VIII sardellikiintiötä tavanmukaisella menettelyllä eli hyväksymällä uuden TACin uusien tieteellisten ja teknisten tutkimusten perusteella, uusi TAC olisi jaettu kullekin jäsenvaltiolle taattujen prosenttiosuuksien mukaisesti suhteellisen vakauden periaatetta noudattaen niin, että Espanja olisi saanut uudesta TACista kiintiön, johon sillä olisi ollut oikeus, jos sen prosenttiosuus olisi pidetty voimassa.

33 Espanjan hallitus väittää, että riidanalaiset säännökset eivät ole millään tavoin perusteltavissa. Toisin kuin yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitun asiassa Espanja vastaan neuvosto antamansa tuomion 51 kohdassa, ICES-alueella VIII ja ICES-alueella IX ei ole yhteistä TACia, vaan kaksi erillistä TACia, yksi ICES-alueelle VIII ja toinen ICES-alueelle IX. Riidanalaisten asetusten liitteiden tutkiminen on riittävää tästä vakuuttumiseksi.

34 Neuvosto vastaa, että yhteisöjen tuomioistuin on jo edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan neuvosto antamassaan tuomiossa hylännyt suhteellisen vakauden periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen. Mainitun tuomion 53 ja 54 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että neuvosto on noudattanut tätä periaatetta myöntäessään Espanjalle 90 prosenttia ICES-alueen VIII sardellin TACista.

35 Neuvosto muistuttaa, että asetuksen N:o 3760/92 9 artiklassa sallitaan jäsenvaltioiden välinen kiintiöiden vaihto. Portugalin ja Ranskan tasavallat ovat sopineet tällaisesta vaihdosta. Tämän lisäksi asetuksen N:o 685/95 11 artiklan 1 kohdan mukaan asianomaisten jäsenvaltioiden on vaihdettava niille jaetut kalastusmahdollisuudet edellytyksin, joista määrätään saman asetuksen

liitteessä IV olevassa 1 kohdassa, jonka mukaan Ranskan ja Portugalin väliset vaihdot ovat hiljaisella sopimuksella uudistettavissa kaudella 1995—2002. Tästä syystä asetuksen N:o 685/95 vaikutukset eivät ole lakanneet.

36 Neuvosto selittää, että sen oli ollut pakko vahvistaa yksi sardellin TAC ICES-alueelle VIII, jotta Espanja saisi siitä 90 prosenttia, ja toinen sardellin TAC ICES-alueille IX ja X jakaakseen kiintiön Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan välillä suhteellisen vakauden periaatteen mukaisesti. Näiden kahden TACin lisääminen olisi merkinnyt sitä, että Espanjan kuningaskunnalle liittymisasiakirjan 161 artiklan 1 kohdan f alakohdassa annettuja oikeuksia olisi loukattu. Neuvosto katsoo, että liittymisasiakirjassa sovittua ei voi muuttaa, ellei Espanja olisi halukas luopumaan osasta oikeuksiaan, jotta Ranskan tasavallalle voitaisiin myöntää suurempi kiintiö. Näin ollen kysymys on kahdesta erillisestä TACista, joita hallinnoidaan yhteisesti.

37 Komissio korostaa ensiksi, että ICES-alueiden VIII ja IX sardellin TACin yhteinen hallinnointi ei ole muuttanut asianomaisten jäsenvaltioiden kiintiöiden jakoa, koska kumpikin valtio voi jatkaa täsmälleen saman kokonaisuuden kalastusta. Toiseksi mahdollisuudesta sopia kiintiöiden vaihdosta säädetään asetuksen N:o 3760/92 8 artiklan 4 kohdan ii alakohdassa ja 9 artiklassa. Edelleen suhteellisen vakauden periaatteesta joustaminen ei voi olla lainvastaista, kun otetaan huomioon, että se seuraa asetuksesta N:o 685/95. Tämä asetus annettiin EY:n perustamissopimuksen 43 artiklan nojalla, eli sillä on sama oikeudellinen perusta kuin asetuksilla N:o 170/83 ja N:o 3760/92, joissa kyseinen periaate ilmaistaan. Sillä on näin ollen erityssäännöksen etusija yleissäännöksiin nähden. Neuvosto on asetuksella N:o 685/95 täysin tietoisesti päättänyt lieventää suhteellisen vakauden periaatetta jonkin verran.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

38 Ensiksi on muistettava, että suhteellisen vakauden periaatteesta säädettiin asetuksella N:o 170/83 ja se toistettiin sitten asetuksessa N:o 3760/92. Asetuksen N:o 170/83 4 artiklan 1 kohdan mukaan "käytettävissä olevien saaliiden määrä jaetaan jäsenvaltioiden kesken siten, että kullekin jäsenvaltiolle taataan kutakin kalakantaa kohden se, että kalakannasta riippuvat elinkeinot säilyvät suhteellisen vakaina". Asetuksen N:o 3760/92 8 artiklan 4 kohdan ii alakohdassa puolestaan säädetään, että neuvosto "jakaa pyyntimahdollisuudet jäsenvaltioiden kesken siten, että voidaan turvata kunkin jäsenvaltion kalastustoiminnan suhteellinen vakaus kunkin kyseessä olevan kannan osalta". Vaikka näiden kahden säännöksen sanamuodossa on eroja, niitä ei pidä tulkita eri tavoin, vaan "pyyntimahdollisuudet", jotka neuvoston on jaettava suhteellisen vakauden periaatetta noudattaen, on ymmärrettävä niin, että ne käsittävät käytettävissä olevat saaliit kokonaisuudessaan.

39 Kun kalakanta on määritelty "tietyllä maantieteellisellä alueella tavattaviksi tiettyyn lajiin kuuluviksi kaloiksi" (ks. yhdistetyt asiat C-63/90 ja C-67/90, Portugali ja Espanja v. neuvosto, tuomio 13.10.1992, Kok. 1992, s. I-5073, Kok. Ep. XIII, s. 125, 28 kohta), suhteellisen vakauden periaatetta sovellettaessa on pyyntimahdollisuudet arvioitava kunkin kalakannan osalta erikseen. Asetuksen N:o 3760/92 8 artiklan 4 kohdan ii alakohdasta seuraa, että suhteellinen vakaus on varmistettava kullekin jäsenvaltiolle "kunkin kyseisen kalakannan osalta".

40 Kalastustoiminnan vakauden suhteellisuudella on ymmärrettävä tarkoitettavan kullekin jäsenvaltiolle kustakin kyseisestä kannasta vahvistetun käytettävissä olevan saaliin määrän — joka itsessään voi muuttua — prosentuaalisen osuuden pysyttämistä kiinteänä eikä siis sitä, että jäsenvaltiolle taattaisiin tietty kiinteä saalismäärä (ks. erityisesti asia 46/86, Romkes, tuomio 16.6.1987, Kok. 1987, s. 2671, 17 kohta ja em. asia Portugali ja Espanja v. neuvosto, tuomion 28 kohta).

41 Suhteellisen vakauden periaatetta voidaan kiertää, jos tietyllä maantieteellisellä alueella, jolle on vahvistettu TAC, voidaan lisätä tosiasiallisia pyyntimahdollisuuksia sallimalla se, että tällä alueella kalastetaan osa TACista, joka on vahvistettu samalle kalalajille toiselle alueelle. Tästä seuraisi, että ensimmäisellä alueella pyyntimahdollisuuksien jako olisi erilainen kuin tälle alueelle vahvistetun TACin jako.

42 Käsiteltävänä olevassa asiassa Portugalin tasavalta, jolla on sardellikiintiö ICES-alueella IX, voi Ranskan tasavallalle edelleen luovuttamista varten kalastaa osan tästä kiintiöstä ICES-alueella VIII Ranskan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilta vesiltä, nimittäin 5 008 tonnia vuosina 1996—1999, 3 000 tonnia vuonna 2000 ja 4 176 tonnia vuonna 2001. Tämä käytäntö on lisännyt sardellin pyyntimahdollisuuksia ICES-alueella VIII. Vaikka Espanjan kuningaskunnalle on siis kaikkien näiden vuosien aikana annettu 90 prosenttia ICES-alueelle VIII vahvistetusta sardellin TACista, se ei sitä vastoin ole saanut 90:tä prosenttia sardellin pyyntimahdollisuuksista tällä alueella.

43 Komission väitteellä, jonka mukaan kukin jäsenvaltio voi jatkaa täsmälleen saman kokonaisuuden kalastamista, ei ole merkitystä, koska tosiasiallista pyyntimahdollisuuksien jakoa on ICES-alueella VIII muutettu Espanjan kuningaskunnan vahingoksi.

44 Riidanalaisia säännöksiä ei voida perusteella asetuksen N:o 685/95 11 artiklan 1 kohdalla, kun se luetaan yhdessä asetuksen liitteessä IV olevan 1 kohdan 1.1 alakohdan toisen alakohdan i alakohdan kanssa, koska tässä viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään, että kun sardellin "yhteinen TAC" on kerran vahvistettu ICES-alueille VIII ja IX, "80 prosenttia Portugalin kalastusmahdollisuuksista siirtyy vuosittain Ranskalle; määrät on kalastettava yksinomaan Ranskan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilta vesiltä".

45 Edellä mainitun asiassa Espanja vastaan neuvosto annetun tuomion 51 ja 52 kohtaan sisältyvä toteamus, jonka mukaan Portugalin kalastusmahdollisuuksien siirtäminen Ranskalle on toteutettu ICES-alueita VIII ja IX koskevan yhteisen TACin puitteissa, osoittautuu virheelliseksi. Jotta asetuksen N:o 685/95 liitteessä IV olevan 1 kohdan 1.1. alakohdan toisen alakohdan i alakohdan mukainen Portugalin tasavallan ja Ranskan tasavallan pyyntimahdollisuuksien vaihtamisen edellytys yhteisen sardellin TACin vahvistamiselle ICES-alueille VIII ja IX täyttyisi, neuvoston olisi pitänyt vahvistaa yksi ainoa sardellin TAC ICES-alueille VIII ja alueille IX, X ja CECAF-alueelle 34.1.1, mitä se ei ole tehnyt ja minkä se myöntää kirjelmissäänkin. Sillä, että kahta erillistä TACia hallinnoidaan yhteisesti, kuten neuvosto väittää, ei täytetä tätä edellytystä. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei myöskään ole kiistetty sitä, että nämä kaksi TACia koskevat kahta biologisesti eriytynyttä kalakantaa.

46 Koska asetuksen N:o 685/95 liitteessä IV olevan 1 kohdan 1.1. alakohdan toisen alakohdan i alakohdan edellytys eli yhteisen TACin vahvistaminen ei täyty, sillä väitteellä ei ole merkitystä, jonka mukaan suhteellisen vakauden periaatteesta joustaminen ei ole lainvastaista, koska se seuraa asetuksesta — asetuksesta N:o 685/95 —, jolla on sama oikeudellinen perusta kuin asetuksella, jossa suhteellisen vakauden periaate ilmaistaan — asetuksella N:o 3760/92.

47 Riidanalaiset säännökset eivät ole myöskään perusteltavissa asetuksen N:o 3760/92 8 artiklan 4 alakohdan ii alakohdalla eivätkä 9 artiklan 1 kohdalla, joissa säädetään kiintiöiden vaihtoa koskevien sopimusten tekemisestä. Asetuksen 8 artiklan 4 kohdan ii alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että niiden jäsenvaltioiden pyyntö, joita asia suoranaisesti koskee, on tarpeen, jotta neuvosto ottaisi huomioon tällaisen vaihdon. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Espanjan kuningaskunta ei ole tehnyt tällaista pyyntöä, vaikka asia koskee sitä suoranaisesti, koska kiintiöiden vaihdosta seuraa sardellin pyyntimahdollisuuksien lisääntyminen ICES-alueella VIII. Asetuksen 9 artiklan 1 kohdan osalta on todettava, että pyyntimahdollisuuksien vaihto, sellaisena kuin siitä säädetään

tässä artiklassa, edellyttää, että nämä mahdollisuudet on aiemmin myönnetty suhteellisen vakauden periaatteen mukaisesti. Näin ei ole vuosien 1996—2001 osalta, kuten tämän tuomion 42 kohdasta ilmenee.

48 On siis todettava, että riidanalaiset säännökset loukkaavat suhteellisen vakauden periaatetta ja näin ollen ne on kumottava.

Kanneperuste, jonka mukaan elollisten vesiluonnonvarojen järkiperäisen ja vastuullisen hyväksikäytön periaatetta on loukattu

49 Kun otetaan huomioon, että kantajan kanneperuste, jonka mukaan suhteellisen vakauden periaatetta on loukattu, on perusteltu, ei ole tarpeen tutkia kanneperustetta, jonka mukaan elollisten vesiluonnonvarojen järkiperäisen ja vastuullisen hyväksikäytön periaatetta on loukattu.

Oikeudenkäyntikulut

50 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Espanjan kuningaskunta on vaatinut neuvoston velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska neuvosto on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan perusteella komissio, joka on asiassa väliintulijana, vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1996 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3074/95 liitteessä olevan sardellia koskevan 13. otsakkeen alaviite 3 kumotaan.

2) Eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1997 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 390/97 liitteessä I olevan sardellia koskevan 14. otsakkeen alaviite 3 kumotaan.

3) Tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1998 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 19 päivänä joulukuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/98 liitteessä I olevan sardellia koskevan 15. otsakkeen alaviite 3 kumotaan.

4) Tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien osalta vuodeksi 1999 vahvistettavista suurimmista sallituista saaliista ja niiden pyyntiä koskevista tietyistä edellytyksistä 18 päivänä joulukuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 48/1999 liitteessä I olevan sardellia koskevan 15. otsakkeen alaviite 3 kumotaan.

5) Yhteisön vesialueilla ja yhteisön aluksiin sellaisilla muilla vesialueilla, joilla sovelletaan saalisrajoituksia, sovellettavien eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuuksien ja niihin liittyvien edellytysten vahvistamisesta vuodeksi 2000 ja asetuksen (EY) N:o 66/98 muuttamisesta 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2742/1999 liitteessä I D olevan sardellia koskevan yhdeksännen otsakkeen alaviite 2 kumotaan.

6) Yhteisön vesialueilla ja yhteisön aluksiin sellaisilla muilla vesialueilla, joilla sovelletaan saalisrajoituksia, sovellettavien eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuuksien ja niihin liittyvien edellytysten vahvistamisesta vuodeksi 2001 15 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen N:o 2848/2000 liitteessä I D olevan sardellia koskevan yhdeksännen otsakkeen alaviite 2 kumotaan.

7) Euroopan unionin neuvosto velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

8) Euroopan yhteisöjen komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Rodríguez Iglesias	Jann	Macken
Colneric	Edward	Wathelet
Schintgen	Skouris	Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä huhtikuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias

presidentti